

**Klagenemnda
for offentlige anskaffelser**

Innklagede har foretatt en rekke kjøp av helikoptertjenester fra ulike leverandører. Hoveddelen av tjenestene gjaldt helikopterflyging ved felling av rovvilt. Ettersom det var tale om tjenester hvor behovet var uforutsigbart og betinget av en rekke individuelle forhold, kunne ikke tjenestene anses som kontrakter av samme type som inngås med regelmessige mellomrom i relasjon til forskriften § 2-3 (11). Klagers anførsel om ulovlig direkte anskaffelse førte derfor ikke frem.

Klagenemndas avgjørelse 23. april 2013 i sak 2011/297

Klager: Norges Miljøvernforbund

Innklaget: Direktoratet for Naturforvaltning

Klagenemndas medlemmer: Gro Amdal, Tone Kleven og Andreas Wahl

Saken gjelder: Påstand om ulovlig direkte anskaffelse

Bakgrunn:

- (1) Det nevnes innledningsvis at klagen er rettet mot Direktoratet for Naturforvaltning, mens de påklagde kjøp synes å være foretatt av Statens Naturoppsyn. Direktoratet for Naturforvaltning har likevel bekreftet at klagen er rettet mot riktig innklaget. I det følgende omtales både Statens Naturoppsyn og Direktoratet for Naturforvaltning som innklagede der hvor distinksjonen ikke har betydning.
- (2) Saken gjelder kjøp av helikoptertransport i årene 2010 og 2011. Avtalene om helikopteroppdragene er ikke inngått i medhold av en kunngjort konkurranse, men ved at Statens Naturoppsyn har etterspurt tilbud om helikoptertjenester fra en rekke ulike leverandører og bestilt helikoptertjenester når behovet oppstod. Innklagede har fremlagt et eksempel på en slik forespørsel fra 2010 som ble sendt en av leverandørene:

"Generelt

Statens naturoppsyn (SNO) har allerede kjøpt helikoptertjenester fra Helitrans AB, og det kan fortsatt være aktuelt å kjøpe tjenester fra deres firma.

Bruksområde

- Transportoppdrag (personell)
- Lettere lasteoppdrag
- Viltobservasjon/oppsyn
- Befaringer

Postadresse
Postboks 439 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse
Rådhusgaten 4
5014 Bergen

Tlf.: 55 59 75 00
Faks: 55 59 75 99

E-post:
postmottak@kofa.no
Nettside: www.kofa.no

- *Fellingsoppgaver (Statlig iverksatte fellinger ifm rovdyrskader)*

Geografisk område

- *Norge*

Varighet/tidsrom

- *Året 2010 - omfang er estimert til 4-5 oppdrag totalt i perioden.*

Pristilbud

Vi ønsker et pristilbud hvor bl.a. følgende momenter ønskes besvart:

- *Helikoptertype, herunder teknisk utstyr, passasjerplasser, lastevekt mv.*
- *Kan selskapet utføre de beskrevne bruksområder/oppdragstyper (eventuelle begrensinger – spesielt sertifisering ifm frakt av våpen.*
- *Timepris for forflytning av helikopter fra base til oppmøtested.*
- *Timepris for beskrevne bruksområder/oppdragstyper.*
- *Timepris for venting på bakken.*
- *Beredskapstid/varslingstid/kontakttelefon (24 t)*
- *Kan SNO gis prioritet ved påkommende oppdrag (hasterutrykning)?*
- *Tillegg for ubekvem arbeidstid/helg/høytid*

- (3) Innklagede har fremlagt to oversikter over hvilke beløp som er betalt for Sør-Norge, Nord-Norge, og Midt-Norge, i 2010 og 2011. Den første oversikten som gjengis viser helikoptertransport for tiltak vedrørende rovdyr. Den andre oversikten viser helikoptertjenester for andre oppdrag:

	2010	2011
Midt		
Heliscan AS	834 990	531 976
Helitrans AB		7 700
Nord		
Fiskflyg AB	733 497	1 161 305
Sør		
Fiskflyg AB	129 182	
Helikopter Utleie AS		35 910
Heliscan AS	35 459	
Helitrans AB	683 210	98 000
Jämtlands Flyg AB	223 471	260 125
Totalsum	2 639 809	2 095 016

	2010	2011
Midt		
Heliscan AS	81 318	211 086
Midtnorsk Helikopterservice AS	23 183	33 856
Nordlandsfly AS		42 910
Nord		
Arctic Air AB	12 118	22 032
Heliscan AS		19 249
Heli-Team AS	35 024	63 428
Helitrans AS	49 230	170 320
Kallax Flyg AB/co Pwc Skatter	381 627	218 860
Westhelicopter AB		11 668
Arctic Helikopter Service AS	117 475	
Sør		
Airlift A/S	36 764	137 669
Fonnafly AS avd. Hovden	74 867	569 473
Helikopter Utleie AS	25 245	
Helitrans AB		59 000
Totalsum	836 852	1 559 552

- (4) Innklagede har fremlagt to anskaffelsesprotokoller fra 2010 og 2011, som er angitt å gjelde kjøp av helikoptertjenester i Finnmark. Når det gjelder anskaffelsens verdi er det angitt at denne utgjør "ca kr 500 000". I anskaffelsesprotokollen var det også angitt følgende:

"Det er vanskelig å gi prioritet når man ikke kjenner oppdragets art, behov, kapasitet, vekt, tilgjengelig helikoptertype, flygeavstand, kompetanse mv. Bruker (Lokalt SNO) er pålagt å ta hensyn til dette ved bestilling."

- (5) Saken ble brakt inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser ved e-post av 24. oktober 2011. Innklagede ble varslet ved klagenemndas brev av 25. oktober 2011.
- (6) 14. mai 2012 kunngjorde innklagede en konkurranse for etablering av rammeavtale for kjøp av helikoptertjenester av tilsvarende karakter som er påklaget i foreliggende sak.

Anførsler:

Klagers anførsler:

- (7) Innklagede har foretatt ulovlig direkte anskaffelse av helikoptertjenester i 2010 og 2011.

Innklagedes anførsler:

- (8) Innklagede har gjennomført anskaffelsesprosessene i den tro at anskaffelsesregelverket er etterlevet. Innklagede tilrettelegger for at de lokale enhetene i Statens Naturforvaltning har en leverandørpool å henvende seg til ved behov. Selv om beregningsreglene i § 2-3 isolert sett kan være nærliggende å oppfatte på den måten at

de aktuelle kjøpene må ses i sammenheng, er det flere grunner som tilsier at kjøpene må ses separat.

- (9) Av forskriften § 2-3 (11) følger det at den anslåtte verdien for tjenestekontrakter som inngås med regelmessige mellomrom eller som fornyes innen et gitt tidsrom skal beregnes på bakgrunn av enten den samlede faktiske verdien av de påfølgende kontraktene av samme type tildelt i løpet av de foregående tolv månedene, eller den samlede anslåtte verdien av de påfølgende kontraktene tildelt i løpet av tolv måneder fra den første leveransen eller i løpet av regnskapsåret dersom dette er lengre enn 12 måneder.
- (10) Hvorvidt kontraktene må anses for å være av samme type, må avgjøres ut fra en konkret vurdering der både egenskaper ved anskaffelsene og kontraktsvilkårene har betydning. Selv om reglene i forskriften § 2-3 (11) i utgangspunktet er objektive, må det i enkelte tilfeller være rom for å ta individuelle hensyn. Det vises også til Sue Arrowsmith i *"The law of public and utilities procurement"*, 2. Utgave, på side 383: *"Generally it is desirable that the courts should not be too strict, and should not insist on aggregation where there is a reasonable commercial argument for splitting requirements"*. Den siste henvisningen kan nødvendigvis ikke være begrenset til kommersielle grunner, men må i prinsippet også kunne gjelde andre grunner som innebærer at avtalene anses å dekke ulike behov.
- (11) Statens Naturoppsyn har ansvar for å ivareta nasjonale miljøverdier, forebygge miljøkriminalitet, drive oppsyn og kontroll, skjøtsel og informasjon. Statens naturoppsyn er også tillagt feltmessige operative oppgaver innenfor rovviltforvaltningen. Rovviltforvaltningen i Statens Naturoppsyn har ansvar for å forebygge og forhindre miljøkriminalitet rettet mot store rovdyr, bistå dyreeiere med dokumentasjon av rovviltskader, overvåke bestandene og gjennomføre tiltak etter vedtak gitt av sentral myndighet.
- (12) Når det gjelder rovvilt har helikopter de seneste år vært benyttet til en rekke formål. I hovedsak kan disse oppsummeres til fellingsoppdrag på jerv, ulv og bjørn, forvaltningsmerking av ulv, sporingsarbeid i henhold til nasjonalt overvåkingsprogram for store rovdyr og personellfrakt. Bruk av helikopter til fellingsoppdrag av jerv utgjør klart hovedvolumet av helikopterbruk på rovviltområdet. Det er primært lisensfelling gjennom ordinære lisensjegere som er den normale beskatningsformen for å regulere bestanden og redusere skade som særlig jerv påfører. Felling gjennom bruk av helikopter benyttes ved akutte skadesituasjoner i relasjon til beitedyr, eller med grunnlag i akkumulert kunnskap om skadeomfang og bestandssituasjon utover i sesongen. Felles for de aller fleste av disse bestillingene er at de kommer på kort varsel på grunn av særlige hendelser, og at de som regel er styrt av vær og føreforhold.
- (13) Vedtak om felling, som er foranledningen for helikoptertjenestene som er kjøpt, fattes av Direktoratet for Naturforvaltning, og utføres av Statens Naturoppsyn. Rovviltfelling er et av de mest konfliktfylte politikkområdene, og det er av avgjørende betydning at fellingsvedtak kan realiseres så raskt som mulig. Vedtakene har kort virkningsperiode, og Statens Naturoppsyn må gjennomføre oppdraget på kort tid, selv om de kan ha vært varslet om at fellingsvedtak vil bli fattet tidligere.
- (14) Når fellingsvedtaket er fattet forsøker fellingsleder i Statens Naturoppsyn å skaffe et helikopterselskap som kan utføre helikoptertjenesten.

- (15) Ved bestilling av helikoptertjenester må Statens Naturoppsyn ta hensyn til flere forhold. Det må tas hensyn til lokalisering av helikoptrene, og tilflygingstid. Det må også tas hensyn til om pilotene er kjent i operasjonsområdet, totalprisen og beredskapstiden. En annen viktig faktor er at pilotene som utfører oppdraget må ha erfaring fra flyging som innebærer skudd fra flygende helikopter. Momenter som væravhengighet, sporingsforhold, samt mulighet for å kunne gjennomføre rask oppfølging av fellingstillatelsen og vedtak om forvaltningsmerking av store rovdyr er også viktige momenter i valg av leverandør.
- (16) Innklagede vil gjøre gjeldende at merkings- og fellingsoppgavene, nærmere bestemt immobilisering av dyr fra luften, i henhold til ovenstående, ikke er kontrakter av samme type. De må dermed sees for seg selv ved vurderingen av om det foreligger kunngjøringsplikt.
- (17) Det spesielle med immobilisering av dyr fra lufta (for eksempel uttak av jerv), er at dette krever en helt spesiell kompetanse og et vel innøvd samspill mellom pilot og skytter. Flygingen skjer ofte i yngletiden for jerv som krever humant uttak, i den forstand at det brukes et luftdrevet våpen for å bedøve dyret før det kontrolleres og eventuelt avlives. Kjennetegn ved flyvningen er at den ofte finner sted i krevende terreng og nær bakken, gjerne ca. 4-12 meters høyde ved avfyring av bedøvelsespil. Samspillet mellom den enkelte ansatte i Statens Naturoppsyn og pilot, er helt avgjørende for resultatet. Det er kun tre ansatte i Statens Naturoppsyn som kan utføre denne type oppdrag. Ved feil manøvrering av helikopteret vil for eksempel rotorvinden ta den luftdrevne pilen med bedøvningsmiddelet, og uttaket vil mislykkes. Det kreves med andre ord spesialkompetanse hos flyger for å utføre denne type flyvning. I dette ligger også pilotens evne til sporing av dyr, og evnen til å styre dyret til egnet sted for bedøvelse, for å unngå at dyret drukner i tilleggende vann eller lignende.
- (18) Det stilles også helt spesielle tekniske krav til helikopteret for å utføre fellingsoppdrag fra lufta. Blant annet må det foreligge dør eller vindu som kan åpnes på samme side som pilot. I de tilfeller radiomerkede dyr skal lokaliseres for felling eller remerking kreves det utvendig monterte VHF antenner på helikopteret for peiling. Denne type utstyr benyttes kun til denne type oppdrag.
- (19) Andre spesielle karakteristika ved aktuelle oppdrag er at de oppstår akutt, for eksempel fordi det foreligger en skadesituasjon. Da skjer beslutningsprosessen raskt og behovet for helikopter melder seg tilsvarende fort. Vedtaket fra forvaltningsmyndigheten kommer ofte først muntlig, for deretter å bli skriftliggjort i ettertid. Det er helt avgjørende å jobbe på ferske spor og med et helikopterselskap som vet hva oppdraget innebærer og som har nødvendige tillatelser fra luftfartstilsynet, for eksempel til denne type lavtflyging. Det er med andre ord ikke tid til å sette aktuelle helikopterselskap og pilot inn i oppdragets karakter, dette forutsettes kjent, og at det går automatisk i nødvendige forberedelser osv.
- (20) Det nevnes også at det her er tale om høyt prioriterte og konfliktfylte samfunnsoppdrag om og med rovdyr som engasjerer befolkningen generelt og husdyreiere spesielt, og som stiller store krav til gjennomføring i forhold til tidsbruk og resultat. Dette vanskeliggjør oppdraget vesentlig, og gir stort trykk på å skape raske resultater.
- (21) For øvrig er det en kjensgjerning at man ikke på forhånd vet omfanget på oppdraget eller hvor lang tid det vil ta å gjennomføre forvaltningsvedtaket. Det er også et faktum

at oppdraget kan endre seg underveis, blant annet basert på de fortløpende observasjoner man gjør. Oppdraget som kanskje som utgangspunktet var beregnet til å ta 1-2 dager, kan ofte ta mye lenger tid dersom vær eller sporingsforhold blir ugunstige eller at det oppstår andre utfordringer når det gjelder lokalisering av dyr. De selskapene som sitter på kompetansen og de rette flymaskinene, vet det her gjelder spesielle kontraktsvilkår, og kan ta høyde for å ha pilot og maskin bundet opp i lengre tid. I dette bildet hører også ventetid på bakken, for eksempel på grunn av dårlige værforhold (flyvær, lysforhold og sporingsforhold). Usikkerheten med hensyn til gjennomførbarheten innebærer følgelig at totalkostnadene er svært vanskelig å beregne / forutse.

- (22) Tidsmomentet som særlig gjør seg gjeldende i denne sammenheng tilsier at man må nytte helikopterselskap som har base i regionen. I tillegg er det naturligvis lite kostnadseffektivt og utgjør en betydelig miljølempe om det var lange tilflygningsavstander fra helikopterbase til oppdragsområdet. I henhold til opplysninger gitt av Luftfartstilsynet kan et helikopter under normale forhold fly 2-2,5 timer før det må etterfylle drivstoff. Flystrekning som tilbakelegges vil normalt være ca. 18.5 mil pr time. Det er ikke tatt høyde for de forskjellige helikoptertyper, antall passasjerer eller last, som vil påvirke drivstofforbruket.
- (23) Når det gjelder øvrige arbeidsoppdrag (annet enn tiltak rovvilt), omfatter disse eksempelvis tiltak/skjøtsel i nasjonalpark og villreinoppsyn. Dette er ansett som mindre enkeltstående oppdrag som er sett for seg. Det er i denne sammenheng også tale om oppdrag som normalt er mindre tidskritisk/akutt i sin karakter. I det alt vesentlige er det innhentet flere tilbud før disse oppdragene/flyvningene og valg av leverandør fant sted.
- (24) Når det gjelder flyvningen som Fonnafly AS avd. Hovden gjennomførte i region sør i 2011 (kr. 569 473), ble dette utført med bakgrunn i helt spesielle omstendigheter bl.a. konkurs hos involverte aktører i prosjektet.
- (25) Ved gjennomføring av anskaffelsesprosessene er det gjort en vurdering av forholdet knyttet til anskaffelsesregelverket, herunder kunngjøringsplikten. Riksrevisjonen har for 2010 bedt innklagede om en redegjørelse og dokumentasjon vedrørende kjøp av helikoptertjenester. Riksrevisjonen har ikke hatt noen anmerkning til innklagedes praksis.
- (26) Innklagede har gjennomført en forenklet prosedyre ved kjøp av helikoptertjenestene. Det grunnleggende kravet til konkurranse er ivaretatt ved at innklagede har sendt ut en enkelt forespørsel til potensielle leverandører. Det ville vært vanskelig å oppstille leverandørene i prioritert rekkefølge dersom det var blitt avholdt en konkurranse om tjenestene. Grunnen til dette er at en blant annet ikke kjenner oppdragets art, behov, kapasitet, vekt, tilgjengelig helikoptertype, flygeavstand og kompetanse som kreves. Det ville medført store kostnader dersom leverandørene måtte inngi tilbud basert på forpliktende kontrakter hvor leverandøren måtte stille nødvendig kapasitet uten noen garantier for at kapasiteten faktisk ble utført. Forholdene som foranlediger de påklagde kjøpene ligger nær opp mot de unntaksbestemmelser som følger av forskriften for hastetilfeller. Det er ikke mulig å på forhånd vite hvorvidt og når oppdrag blir aktuelle.
- (27) Det er Statens Naturoppsyn som har etablert og betaler for helikoptertjenestene, men det er Statens Naturoppsyn lokalt som forestår bestillingene. Dersom de lokale avdelingene

av Statens Naturoppsyn alene hadde stått for anskaffelsene, ville spørsmålet om kontraktenes verdi skulle ses i sammenheng vurderes i relasjon til hver enkelt avdeling.

- (28) I den grad klagenemnda skulle komme til en annen konklusjon enn innklagede når det gjelder spørsmålet om helikoptertjenestene må ses i sammenheng, anføres det at skyldkravet ikke er oppfylt. Spørsmålet må anses som tvilsomt, og innklagede har ikke hatt som formål å unngå regelverket om offentlige anskaffelser. Subsidiært anføres at eventuelt gebyr må settes lavt.

Klagenemndas vurdering:

- (29) Saken gjelder hvorvidt innklagede har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse ved kjøp av helikoptertjenester, og om det skal ilegges gebyr for dette.

Klagenemndas myndighet til å behandle saken

- (30) Klagenemnda for offentlige anskaffelser har siden 1. januar 2007 hatt hjemmel i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser § 7b til å ilegge overtredelsesgebyr til offentlige oppdragsgivere som har foretatt ulovlige direkte anskaffelser.
- (31) 1. juli 2012 ble det innført nye regler om håndheving av regelverket for offentlige anskaffelser i Norge. Reglene gjennomfører EUs direktiv 2007/66/EF (Håndhevelsesdirektivet) i norsk rett. De nye reglene innebærer at sanksjoner som følge av brudd på regelverket for offentlige anskaffelser, herunder ulovlige direkte anskaffelser, ilegges av domstolene.
- (32) De nye reglene gjelder imidlertid kun for anskaffelser som er kunngjort 1. juli 2012 eller senere. Dersom anskaffelsen er gjennomført uten kunngjøring, gjelder de nye reglene dersom kontrakt er inngått 1. juli eller senere.
- (33) Dette innebærer at spørsmål om kontrakter som er inngått før 1. juli 2012 er ulovlige direkte anskaffelser, og hvorvidt det skal ilegges gebyr, skal behandles av klagenemnda etter loven § 7b slik denne lød før 1. juli 2012. Ettersom foreliggende sak gjelder kjøp som er foretatt i 2010 og 2011, er det klagenemnda som skal behandle saken.
- (34) Etter loven § 7b tredje ledd bortfaller klagenemndas adgang til å ilegge gebyr for ulovlige direkte anskaffelser to år etter at kontrakt er inngått. Fristen avbrytes ved at klagenemnda meddeler oppdragsgiver at det er mottatt en klage med påstand om at det er foretatt en ulovlig direkte anskaffelse.
- (35) Klagen med påstand om ulovlig direkte anskaffelse ble oversendt innklagede ved klagenemndas brev av 25. oktober 2011. Med utgangspunkt i denne datoen, regnet to år tilbake, vil starttidspunktet for foreldelsesfristen være 25. oktober 2009, jf. loven § 7b. De kjøp som er påklaget i foreliggende sak er kjøp som er foretatt i 2010 og 2011. Klagen er rettidig for disse kjøpene.
- (36) Etter forskrift 15. november 2002 nr. 1288 om klagenemnd for offentlige anskaffelser § 13a er det ikke krav om saklig klageinteresse i saker som gjelder påstand om ulovlig direkte anskaffelse.

Hvorvidt det foreligger en ulovlig direkte anskaffelse.

- (37) Av loven § 7b (1) følger det at en ulovlig direkte anskaffelse er en anskaffelse som ikke er kunngjort i henhold til reglene om kunngjøring i forskrifter gitt i medhold av loven, jf. forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser §§ 2-1 og 2-2, jf. forskriften §§ 9-1 og 18-1. Innklagede har ved kunngjøringen av helikoptertjenestene 14. mai 2012 angitt tilsvarende kjøp med CPV-kode 60400000, og tilleggsleveranser 60424120 og 60420000. Disse CPV-kode er omfattet av tjenestekategori 3 i vedlegg 5 til forskriften. Det legges til grunn at den påklagede anskaffelsen er omfattet av disse CPV-kodene, hvilket innebærer at kjøpene utgjør prioriterte tjenester.
- (38) Helikopterbestillingene er organisert på den måten at innklagede i begynnelsen av året har forespurt leverandører om pristilbud, og disse pristilbudene har utgjort vilkårene når tjenestene senere bestilles.
- (39) Innklagede har ikke inngått skriftlige kontrakter for de ulike kjøpene. Helikoptertjenestene er imidlertid bestilt i henhold til leverandørenes skriftlige pristilbud. Dette er tilstrekkelig for at det foreligger en kontrakt i relasjon til forskriften § 4-1 bokstav a, jf. klagenemndas avgjørelse i sakene 2011/58 – 2011/65, med videre henvisninger. Innklagede har opplyst at ingen av disse helikoptertjenestekjøpene isolert sett overstiger terskelverdien i forskriften § 2-1 (2). Spørsmålet er derfor om kontraktene helt eller delvis skal ses i sammenheng ved beregningen av anskaffelsens verdi.
- (40) Forskriften § 2-3 (11) gjelder *"vare- og tjenestekontrakter som inngås med regelmessige mellomrom eller som skal fornyes innen et gitt tidsrom"*. Disse skal beregnes på bakgrunn av *"enten den samlede faktiske verdien av de påfølgende kontraktene av samme type tildelt i løpet av de foregående tolv månedene"* eller *"den samlede anslåtte verdien av de påfølgende kontraktene tildelt i løpet av tolv måneder fra den første leveransen eller i løpet av regnskapsåret dersom dette er lengre enn 12 måneder"*.
- (41) Klagenemnda har tidligere redegjort for innholdet i bestemmelsen og begrepet "samme type" i de forente sakene 2011/112, 2011/119, 2011/207, 2012/20, 2012/21 og 2012/22 premiss (114) flg. Det ble lagt til grunn at både egenskaper ved de tjenestene som leveres og kontraktsvilkårene har betydning. I foreliggende sak gjelder samtlige kontrakter helikoptertransport, men med til dels ulikt formål.
- (42) Innklagede har for det første sondret mellom kontrakter som gjelder rovviltforvaltning, og andre arbeidsoppgaver. Med hensyn til den helt spesielle karakteren av helikoptertjenestene når det gjelder felling av rovvilt, som er redegjort for av innklagede, må disse tjenestene kunne anses å være av en annen type enn helikoptertjenester i tilknytning til andre arbeidsoppgaver. Klagenemnda har videre ikke holdepunkter for å overprøve innklagedes kategorisering av felling av rovvilt sammen med andre oppgaver innenfor rovviltforvaltning.
- (43) Når det gjelder de ulike geografiske sonene innklagede har delt opp landet i, har innklagede under henvisning til Luftfartstilsynet opplysninger vist til at et helikopter under normale forhold kan fly 2 til 2,5 timer før det må etterfylle drivstoff, og at hastigheten er ca. 18.5 mil pr time. Tallene tar ikke høyde for de forskjellige helikoptertyper, antall passasjerer eller last, som vil påvirke drivstofforbruket. Men i lys av dette må det kunne legges til grunn at de helikoptertypene som er aktuelle for denne typen oppdrag, har en relativt begrenset rekkevidde, og at det kun er de

helikopterselskaper med base i regionen som har mulighet til å tilby helikoptertjenester. Dersom et helikopter med base i en annen region skulle utføre tjenestene ville dette fordret en lang tilflygningstid, med en rekke mellomlandinger. Innklagede har også redegjort for andre forhold som tilsier at hver region bør ses for seg. Klagenemnda har ikke holdepunkter for å overprøve innklagedes redegjørelse for hvorfor de geografiske avstandene innebærer at kontraktene ikke kan ses i sammenheng.

- (44) Når det gjelder de enkelte bestillinger knyttet til felling av rovvilt, har innklagede utførlig redegjort for hvorfor disse ikke bør ses i sammenheng i relasjon til forskriften § 2-3 (11). Det klare utgangspunkt er at rovviltet er fredet og at lisensfelling gjennom ordinære lisensjegere er den normale beskatningsformen for å regulere bestanden. Uttak ved bruk av helikopter benyttes ved akutte skadesituasjoner i relasjon til beitedyr, eller med grunnlag i akkumulert kunnskap om skadeomfang og bestandssituasjon utover i sesongen. Tiden for å gjennomføre et slikt vedtak er kort, innklagede har i denne forbindelse fremlagt eksempler på vedtak som gjelder fra en uke til 15 dager. Felles for de aller fleste av disse bestillingene er at de kommer på kort varsel på grunn av særlige hendelser, og at de som regel er styrt av vær og føreforhold. De forhold innklagede må ta hensyn til ved de enkelte oppdrag varierer, og man vet ikke på forhånd oppdragets omfang eller hvor lang tid det vil ta å gjennomføre forvaltningsvedtaket.
- (45) På bakgrunn av innklagedes redegjørelse fremstår behovet for tjenestene som så betinget av individuelle forhold at det ikke er naturlig å anse dem for kontrakter av samme type som inngås med regelmessige mellomrom i relasjon til § 2-3 (11).
- (46) Når det gjelder de øvrige helikoptertjenestene i tilknytning til andre arbeidsoppgaver, er forholdene vedrørende disse kontraktene i liten grad belyst. For region Nord beløp dette seg i 2010 til kroner 595 475, og i 2011 til kroner 505 557. For region Sør beløp dette seg i 2011 til kroner 766 142. Innklagede har forklart at flygingen i region Sør i 2011 ble utført med bakgrunn i helt spesielle omstendigheter, blant annet konkurs hos involverte aktører i prosjektet. Selv om kroner 766 142 representerer en ikke ubetydelig overskridelse av terskelverdien er det sammenholdt med at flygingen året før beløp seg til kroner 136 876, og slik saken for øvrig er opplyst ikke grunnlag for å konstatere at innklagedes kjøp representerer ulovlig direkte anskaffelser. Det samme gjelder innklagedes kjøp av helikoptertjenester for region Nord i 2010 og 2011. Klagers anførsel om ulovlig direkte anskaffelse fører derfor ikke frem.

Konklusjon:

Direktoratet for Naturforvaltning har ikke brutt regelverket om offentlige anskaffelser.

Bergen, 23. april 2013

For Klagenemnda for offentlige anskaffelser,

Gro Amdal